

ENERGIAERDŐ, MINT HULLÁMTÉRI VÉDFÜZES

1985 október végén tartotta Dániában a FAO—IUFRO—IEA az energiacélra történő erdei biomassza-termeléssel kapcsolatos értekezletét, ahol bebizonyosodott, hogy az erdei biomassza a jövő energiagazdálkodásában fontos szerepet fog játszani.

A magyarországi ármentesítési munkák során az elmúlt évszázad alatt az árvízvédelmi töltések hullámverés elleni védelem céljából kialakultak a hullámtéri védfüzesek, amelyeket a vízügyi hatóságok botolófüzesként használnak.

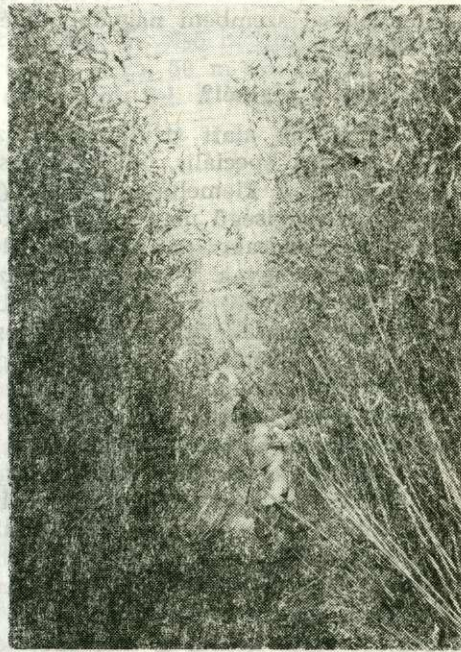
A fejefüzében kezelt véderdők gazdasági háttére a felszabadulás előtt az volt, hogy munkaerő bőven állt rendelkezésre, és az igen munkaigényes csonkolási munkát a folyó menti lakosok a téli időszakban „felesben” elvégezték, biztosítva ezzel tüzelőkészletüket, míg a kezelőnél maradt rőzsét árvízvédelmi célokra hasznosították.

Az 1960-as évektől kezdve azonban már „részes” munkaerő nem állt rendelkezésre és a csonkolási munkát bérért végeztették el. Az 1970-es évektől e nehéz fizikai és balesetveszélyes munkára elegendő munkaerő már bérért sem állt rendelkezésre. A 3—4 éves csonkolási forduló így kitolódott 5—6 évre, sőt egyre több helyen a csonkolási munkákat el sem tudják végezni. A véderdő botolófüzesei elöregedve, ágaikkal az árvízszint fölé növe, fokozatosan elvesztették hullámtörő hatásukat, ezért új megoldást kellett keresni.

A megfigyelések azt bizonyították, hogy ha a tavaszi árvízi apadás egybeesik a fűz virágzásával és a hullámtéren tocsogós felületek maradnak, nagy területeken alakul ki sűrű fűzcsérjeállomány, amely lényegében megfelel az energiaerdő fogalmának (1. kép).

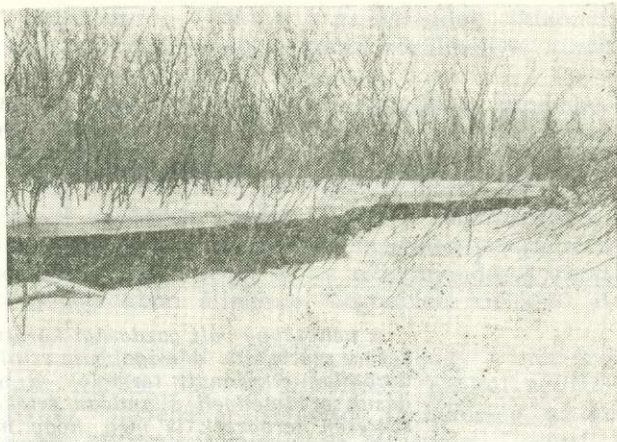

1. kép. Természetes úton nőtt, kétéves fűzes, megfelel az energiaerdő fogalmának

2. kép. Telepített 5 éves fehérfűz energiaerdő, mint hullámtéri védfüzes

3. kép. A sűrű gallyállomány a 30 cm vastag jeget is megtartja

E tapasztalatokat felhasználva, a Közép-Tisza Vidéki Vízügyi Igazgatóság 1980-ban a Tisza bal partján Tiszabőnél és Martfűnél, 1985-ben a Tisza jobb partján Tiszasülynél, a védfüzesek felújítása során — a tereprendezés után — 11 ha nagyságú területen, kísérleti céllal kilencféle hálózatban, több fűzfajtával energiaerdőt telepített hullámtéri védfüzesként.

A fehérfűz-telepítés öt év alatt elérte a 4–5 m-es magasságot és vágás-éretté vált (2. kép). A letermelést, hogy az árvízvédelmi töltés előtt mindig legyen véderdő, két sávban kellett elvégezni.

Az energiaerdő a jégkárnak a hagyományos telepítésnél jobban ellenállt, mert a sűrű gallytömeg az árvíz lehúzódása után a 30 cm vastag jeget is megtartotta. (3. kép).

Az energiaerdő letermelésére alkalmas gép még nincs Magyarországon. A KÖTIVIZIG ezért, a MÉM MI-vel közösen, elkészítette egy olyan rőzseletermelő gép tervét, amely 10 cm átmérőig a rőzsét levágja és kvébe köti. A letermelt fűzrőzse egy része a vízügyi szolgálat műszakirőzse-igényét elégíti ki, míg a többi felaprítható és energetikai célra hasznosítható.

Dr. Nagy Illés

A faanyag hulladékok hasznosítása sok gondot jelent, kulcskérdése a gazdaságosság. Éppen ezért érdemel figyelmet dr. Kiss László tanulmánya az Erdészeti Kutatások 1983. VOL. 75. számában, mert a faanyag hulladékok laskagomba-termesztéssel való gazdaságos hasznosításával foglalkozik. A tanulmány szerint a faanyag hulladékok intenzív hasznosítása laskagomba termesztésével megoldható a termelés során visszamaradó tuskón, faaprítéknál, fűrészpornál. „Beccslés szerint 2–4 éven keresztül 1 m³ tuskó évente 10–20 kg gombát terem. Ha csak 10 kg terméssel és 2 év termésideővel számolunk, az erdőn visszamaradó tuskó évente 14 400 to laskagomba termesztésére volna képes...” állapítja meg a szerző, de megjegyzi hogy „az intenzív hulladékhasznosítás az erdészeti gondolkodásnak kisé még szokatlan”. Ennek ellenére „az Erdészeti Tudományos Intézet megfelelő törzsekkel és kellő ismeretekkel rendelkezik ahhoz, hogy ezen a téren az üzemeknél segítséget tudjon nyújtani.” Akkor viszont élni kell ezzel a lehetőséggel.

Dr. Csötönyi József